

Sag T-19/07

Systran SA og Systran Luxembourg SA mod Europa-Kommissionen

»Ansvar uden for kontraktforhold — udbud med henblik på gennemførelsen af et projekt om vedligeholdelse og lingvistisk forbedring af Kommissionens maskinoversættelsessystem — kildekoderne til et markedsført computerprogram — krænkelse af ophavsret — ikke-godkendt videregivelse af knowhow — erstatningssøgsmål — tvist, der ikke vedrører kontraktforhold — formaliteten — faktisk og reelt tab — årsagsforbindelse — skønsæssig ansættelse af erstatningen«

Rettens dom (Tredje Afdeling) af 16. december 2010 II - 6089

Sammendrag af dom

1. *Erstatningssøgsmål — genstand — erstatningskrav mod Unionen i medfør af artikel 288, stk. 2, EF — Unionens retsinstansers enekompetence — vurderingen af, om det pådragne erstatningsansvar er inden for kontrakt eller uden for kontrakt — kriterier*
(Art. 235 EF, 238 EF og 240 EF samt art. 288, stk. 2, EF; Rettens procesreglement, art. 113)
2. *Erstatningssøgsmål — genstand — erstatning for tab som følge af Kommissionens angivelige tilsidesættelse af sin pligt til at beskytte fortroligheden af knowhow — grundlag uden for kontraktforhold — Unionens retsinstansers kompetence*
(Art. 235 EF og 287 EF samt art. 288, stk. 2, EF; charter om grundlæggende rettigheder, art. 41)

3. *Retspleje — stævning — formkrav*
[Statutten for Domstolen, art. 21, stk. 1, og art. 53, stk. 1; Rettens procesreglement, art. 44, stk. 1, litra c)]
4. *Erstatningssøgsmål — Unionens retsinstansters kompetence — kompetence til at træffe afgørelse om en påstand om, at Kommissionen har krænket en ophavsret — betingelser*
(Art. 235 EF og art. 288, stk. 2, EF)
5. *Erstatningssøgsmål — Unionens retsinstansters kompetence — påstand om, at Unionen tilpligtes at betale erstatning for tab i henhold til de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer på området for ansvar uden for kontraktforhold*
(Art. 235 EF og art. 288, stk. 2, EF)
6. *Ansvar uden for kontraktforhold — betingelser — tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en bestemmelse, som tillægger borgerne rettigheder — faktisk og reelt tab — årsagsforbindelse*
(Art. 288, stk. 2, EF)
7. *Tilnærmelse af lovgivningerne — ophavsret og beslægtede rettigheder — direktiv 91/250 — retlig beskyttelse af edb-programmer — enerettigheder — undtagelser — rækkevidde*
(Rådets direktiv 91/250, art. 4 og 5)
8. *Ansvar uden for kontraktforhold — betingelser — tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en bestemmelse, som tillægger borgerne rettigheder*
(Art. 288, stk. 2, EF)

1. I sager, der vedrører ansvar inden for kontraktforhold, har Unionens retsinstanster kun kompetence, hvis der foreligger en voldgiftsbestemmelse som omhandlet i artikel 238 EF. I mangel af en sådan bestemmelse kan Retten ikke i medfør af artikel 235 EF træffe afgørelse i realiteten vedrørende erstatningssøgsmål, der udspringer af et kontraktforhold. I modsat fald ville Retten udvide sin

kompetence ud over de tvister, hvis påkendelse udtømmende er forbeholdt den ved artikel 240 EF, da denne bestemmelse forbeholder de nationale dømmende myndigheder en almindelig kompetence til at påkende søgsmål, hvori Unionen er part. Unionens retsinstansters kompetence i sager vedrørende kontraktforhold udgør en undtagelse fra almindelige retsregler og skal derfor fortolkes snævert,

således at Retten kun kan påkende de påstande, der hviler på en kontrakt, eller som står i direkte forbindelse med de forpligtelser, der følger af denne kontrakt.

i procesreglementets artikel 113 ikke er opfyldt, hvis dette ikke er tilfældet.

(jf. præmis 58-62)

Derimod har Unionens retsinstanser i sager, der vedrører ansvar uden for kontraktforhold, kompetence, uden at det er fornødent, at tvistens parter forinden har tilkendegivet, at de er indforstået hermed. For at fastslå, om Retten har kompetence i medfør af artikel 235 EF, skal den på grundlag af de forskellige relevante elementer i sagens akter prøve, om den af den sagsøgende part fremsatte erstatningspåstand objektivt og samlet betragtet bygger på forpligtelser, som følger eller ikke følger af et kontraktforhold, og som gør det muligt at fastslå, om tvisten har eller ikke har et kontraktligt grundlag. De pågældende elementer kan bl.a. udledes af parternes påstande, de omstændigheder, som har givet anledning til det tab, der kræves erstattet, og indholdet af de kontraktlige eller ikke-kontraktlige bestemmelser, der påberåbes med henblik på at afgøre det omtvistede spørgsmål. Når Retten behandler en sag om ansvar uden for kontraktforhold, kan den således udmærket undersøge en kontrakt — således som den gør med et hvilket som helst dokument, som en part påberåber sig til støtte for sin argumentation — for at afklare, om kontrakten kan give anledning til tvivl om den saglige kompetence, som Retten udtrykkeligt tillægges i artikel 235 EF. Denne undersøgelse er et led i vurderingen af de faktiske omstændigheder, der er påberåbt for at fastslå, at Retten er kompetent, idet ufravigelige procesforudsætninger som omhandlet

2. Princippet om, at virksomhederne har ret til beskyttelse af deres forretningshemmeligheder, som artikel 287 EF er et udtryk for, er et almindeligt EU-retligt princip. Ligeledes peges der i artikel 41 i chartret om grundlæggende rettigheder på nødvendigheden af, at forvaltningen iagttager legitime fortroligheds-hensyn samt tavshedspligt og sagernes fortrolighed.

Forretningshemmeligheder omfatter tekniske oplysninger om knowhow, hvoraf ikke kun videregivelse til offentligheden, men også den blotte tilsendelse til et andet retssubjekt end det, som har afgivet dem, alvorligt kan skade dennes interesser. For at tekniske oplysninger ifølge deres natur er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 287 EF, skal de for det første kun være tilgængelige for en begrænset personkreds. Der skal dernæst

være tale om oplysninger, hvis offentliggørelse alvorligt kan skade den person, som har videregivet oplysningerne, eller tredjemand. Endelig kræves det, at de interesser, som vil kunne skades ved offentliggørelsen af den pågældende oplysning, objektivt set er beskyttelsesværdige.

eventuelt kortfattet, men dog på en sammenhængende og forståelig måde. For at opfylde disse krav skal en stævning, hvori der nedlægges påstand om betaling af erstatning for skade forvoldt af en institution, bl.a. indeholde de elementer, der gør det muligt for institutionen at identificere den adfærd, som sagsøgeren bebrejder den.

Når det i en sag drejer sig om at vurdere, om det, som påstået, er retsstridigt og skadeligt i henhold de til almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes lovgivning på området — og ikke i henhold til bestemmelser i tidligere indgåede kontrakter om spørgsmål, der ikke vedrører den sagsøgende parts ophavsret og knowhow — at Kommissionen har videregivet oplysninger, der er beskyttet af ejendomsret eller som knowhow, til tredjemand uden indehaverens udtrykkelige tilladelse, er tvisten af ikke-kontraktlig art.

(jf. præmis 107 og 108)

(jf. præmis 79, 80 og 103)

3. Enhver stævning skal angive søgsmålets genstand og en kort fremstilling af søgsmålsgrundene. Disse angivelser skal være tilstrækkeligt klare og præcise til, at sagsøgte kan tilrettelægge sit forsvar og Unionens retsinstanter foretage sin retlige prøvelse. Af retssikkerheds- og retsplejehensyn skal de væsentligste faktiske og retlige omstændigheder, som søgsmålet støttes på, fremgå af selve stævningen,

4. Når begreberne krænkelse af ophavsret og beskyttelse af fortroligheden af knowhow inden for rammerne af en sag om ansvar uden for kontraktforhold er blevet påberåbt i forening alene for at kvalificere Kommissionens adfærd som retsstridig, sker prøvelsen af, om den pågældende adfærd er retsstridig, på grundlag af almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, og kræver ikke, at der forinden er truffet en afgørelse af en national kompetent myndighed.

På grund af den kompetence, Unionens retsinstanter i artikel 235 EF og artikel 288, stk. 2, EF tillægges i sager om ansvar uden for kontraktforhold, og i mangel af et nationalt retsmiddel, der kan føre til, at Kommissionen yder erstatning for det tab, en sagsøger angiveligt har lidt på grund af en krænkelse af ophavsretten

til et edb-program, er der derfor intet til hinder for, at det af sagsøgeren anvendte krænkelsesbegreb kan benyttes ved kvalificeringen af Kommissionens adfærd som retsstridig inden for rammerne af en erstatningspåstand.

Begrebet »krænkelse«, som sagsøgeren har anvendt inden for rammerne af et sådant søgsmål, skal alene fortolkes på grundlag af de almindelige retsgrundsatninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, og som for edb-programmers vedkommende gentages eller fastslås i en række harmoniseringsdirektiver. Retten har således inden for rammerne af et sådant erstatningssøgsmål kompetence til at fastslå, at der har fundet en krænkelse sted i den betydning, en kompetent national myndighed i en medlemsstat kunne tillægge dette udtryk i henhold til den pågældende stats lovgivning.

(jf. præmis 115-117)

den er i overensstemmelse med disse grundsætninger, i givet fald i form af et handle- eller undladelsespålæg. Unionen kan følgelig principielt ikke undrages en tilsvarende processuel foranstaltning fra Unionens retsinstansers side, eftersom denne har enekompetence til at påkende søgsmål med påstand om erstatning for skader, som Unionen er ansvarlig for.

En fuldstændig erstatning for det tab, der angiveligt er forvoldt i et tilfælde, hvor Kommissionen angiveligt har krænket en ophavsrettighed, kræver, at ophavsretsindehaverens retsstilling genoprettes helt og fuldt, hvilket som minimum, og uafhængigt af en eventuelt opgjort økonomisk erstatning, kræver et øjeblikkeligt ophør af krænkelsen af rettigheden. En fuldstændig erstatning for tabet i et sådant tilfælde kan ligeledes have form af beslaglæggelse eller destruktion af resultatet af en krænkelse eller af offentliggørelse for Kommissionens regning af Rettens afgørelse.

(jf. præmis 120-123)

5. Det følger af artikel 288, stk. 2, EF og artikel 235 EF, at Unionens retsinstanser har kompetence til at pålægge Unionen enhver form for erstatning, der er i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer på området for ansvar uden for kontraktforhold, herunder erstatning in natura, såfremt
6. Unionens ansvar uden for kontraktforhold i medfør af artikel 288, stk. 2, EF forudsætter opfyldelse af en række betingelser vedrørende retsstridigheden af den adfærd, som den pågældende institution hævdes at have udvist, og eksistensen af en skade samt vedrørende årsagsforbindelsen mellem den pågældende institutions adfærd og den påberåbte skade.

Den retsstridige adfærd, en institution beskyldes for, skal bestå i en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse af en bestemmelse, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder. Såfremt den pågældende institution råder over et stærkt begrænset eller intet skøn, kan selve den omstændighed, at der er begået en overtrædelse af EU-retten, være tilstrækkelig til at bevise, at der foreligger en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse.

den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, og ikke for arbejder, som den pågældende erhverver overdrager til tredjemand. Undtagelsen er ligeledes begrænset til de handlinger, som er nødvendige for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan anvende det efter dets formål, herunder at rette fejl.

(jf. præmis 225)

Det tab, som påstås erstattet, skal være faktisk og reelt, og der skal være en tilstrækkeligt direkte årsagsforbindelse mellem institutionens adfærd og tabet.

(jf. præmis 126, 127 og 268)

7. Den lovbestemte undtagelse, der foreskrives i artikel 5 i direktiv 91/250 om retlig beskyttelse af edb-programmer for handlinger, som er omfattet af den eneret, programmets ophavsmand besidder, og som er fastlagt i direktivets artikel 4, gælder kun for arbejder, som udføres af

8. Den omstændighed, at Kommissionen giver sig selv ret til at udføre arbejder, der må medføre ændring af dele af et edb-program, såsom f.eks. af kildekoden, uden forinden at have opnået samtykke fra den virksomhed, der besidder ophavsrettighederne til programmet, udgør en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af denne virksomheds ophavsrettigheder, der kan medføre, at Unionen pådrager sig ansvar uden for kontraktforhold.

(jf. præmis 250 og 261)